वि.सं. २०३९ सालदेखि निरन्तर प्रकाशित
www.bhanjyangnews.com

भञ्ज्याङ

BHANJYANG NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष ४५ अंक ६३ २०८३ असार ११ गते विहीबार, नेपाल सम्वत् ११४६ June 25, 2026 पृष्ठ ४ मूल्य : रू. ५/-

वि.सं. २०३९ सालदेखि निरन्तर प्रकाशित हुँदै आएको भञ्ज्याङ
भञ्ज्याङ bhanjyangnews.com
निष्पक्ष, सत्य, तथ्य तथा खोजमूलक समाचारको अग्रणी
सत्य, तथ्य, खोजमुलक समाचारको अग्रदूत
"विश्वसनीय समाचार, तपाईको अधिकार"
हामीलाई यहाँ फलो गर्नुहोस्
बेबसाइट www.bhanjyangnews.com
फेसबुक पेज facebook.com/bhanjyangdaily
एक्स (ट्विटर) x.com/@bhanjyangdaily
युट्युब च्यानल youtube.com/@bhanjyangtvonline9
टिकटक tiktok.com/@bhanjyang.daily.n
हामीलाई LIKE, FOLLOW गर्दै गर्नुहोसा !
हामी तपाईलाई निष्पक्ष, सत्य, तथ्य, खोजमुलक समाचार, विचार, सूचना, सन्देश प्रवाह गरिरहने छौं ।
भञ्ज्याङ पब्लिकेशन प्रा.लि.
दमौली, तनहुँ । फोन : ०६५-५६३९०७
Email : bhanjyangdml@gmail.com
विश्वसनीय र निष्पक्ष | खोजमुलक पत्रकारिता | विचार र विश्लेषण | सूचना र सन्देश प्रवाह

व्यास नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमः कागजमा महत्वाकांक्षी, कार्यान्वयनमा चुनौती

भञ्ज्याङ समाचारदाता/दमौली

हरेक वर्ष स्थानीय तहहरूले नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्छन् । तीमध्ये कतिपय कागजमै सीमित हुन्छन् भने केहीले स्थानीय विकासको दिशा नै बदल्ने आधार तयार गर्छन् । तनहुँको व्यास नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि नीति कार्यक्रम बुधबार सार्वजनिक गरेको छ । नगरप्रमुख वैकुण्ठ न्यौपानेले नगर सभाको ४५औं अधिवेशनमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमलाई हेर्दा एउटा कुरा स्पष्ट देखिन्छ– नगर अब केवल सडक र भवन निर्माणमा सीमित रहन चाहँदैन, बरू उत्पादन, प्रविधि, पर्यटन र मानव विकासलाई केन्द्रमा राखेर आफ्नो पहिचान स्थापित गर्ने प्रयासमा छ ।

नगरपालिकाले "विविधतायुक्त गाउँ–सहर, समृद्ध मेरो व्यास नगर" भन्ने अवधारणालाई अघि सारेको छ । यो नारा मात्र होइन, कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन, सहकारी, डिजिटल सेवा र उद्यमशीलतालाई एउटै विकास चक्रमा जोड्ने रणनीतिक सोच पनि हो। तर प्रश्न उठ्छ– के यी योजना व्यवहारमा सफलतापूर्वक लागू हुन सक्लान् ?

कृषिलाई प्राथमिकतामा राख्ने सही समय

व्यास नगरका धेरै वडामा अझै पनि कृषि नै आम्दानीको प्रमुख आधार हो। तर पछिल्ला वर्षमा खेतीयोग्य जमिन बाँझिने, श्रमशक्ति अभाव हुने र युवाको कृषि प्रतिको मोह घट्ने प्रवृत्ति बढेको छ। यस्तो अवस्थामा नगरपालिकाले कृषि यान्त्रीकरण, प्राङ्गारिक खेती, माटो परीक्षण, किसान परिचयपत्र, उत्पादनमा आधारित अनुदान र बजार व्यवस्थापनलाई प्राथमिकता दिनु सकारात्मक संकेत हो।

यद्यपि कृषि नीति सफल बनाउन कागजी कार्यक्रमभन्दा बढी आवश्यक हुन्छ—समयमै मल, गुणस्तरीय बीउ, सिँचाइ सुविधा, प्राविधिक सहयोग र उत्पादित वस्तुको सुनिश्चित बजार। किसानले उत्पादन गरेपछि उचित मूल्य नपाउने समस्या समाधान हुन सके मात्र नीतिले अपेक्षित परिणाम दिन सक्छ।

पर्यटनको सम्भावनाः प्रचारभन्दा पूर्वाधार आवश्यक

व्यास नगर धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदाले धनी क्षेत्र हो। ऐतिहासिक स्थल, नदी, पहाडी भूभाग र स्थानीय संस्कृतिले पर्यटन विकासका लागि पर्याप्त आधार प्रदान गर्छन्। नीति तथा कार्यक्रममा धार्मिक पर्यटन, होमस्टे, सांस्कृतिक महोत्सव र पर्यटकीय पूर्वाधार विस्तारलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।

तर पर्यटनको वास्तविक विकास सडक, सरसफाइ, गुणस्तरीय आवास, सूचना प्रणाली र स्थानीय जनसहभागितामा निर्भर हुन्छ। केवल प्रचारप्रसारले पर्यटक तान्न सकिए पनि उनीहरूलाई लामो समय बस्न प्रेरित गर्न सेवा र अनुभवको स्तर उस्तै महत्वपूर्ण हुन्छ ।

शिक्षामा गुणस्तर सुधारको संकेत

नगरपालिकाले शिक्षा क्षेत्रमा प्रविधिमैत्री सिकाइ, डिजिटल पुस्तकालय, स्मार्ट कक्षा, शिक्षक क्षमता विकास र समावेशी शिक्षामा जोड दिएको छ। यसले शिक्षाको पहुँचसँगै गुणस्तर सुधार गर्ने प्रयास गरेको देखिन्छ।

तर ग्रामीण विद्यालयमा इन्टरनेट, उपकरण र दक्ष जनशक्तिको अभाव अझै चुनौतीका रूपमा रहेको छ। डिजिटल शिक्षा सफल बनाउन प्रविधि उपलब्ध गराउनु मात्र पर्याप्त हुँदैन, त्यसको प्रभावकारी उपयोग गर्ने वातावरण पनि निर्माण गर्नुपर्छ।

स्वास्थ्यमा रोकथाममुखी दृष्टिकोण

स्थानीय तहमा स्वास्थ्य सेवा विस्तारको जिम्मेवारी बढ्दै गइरहेको अवस्थामा व्यास नगरपालिकाले आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, मातृ–शिशु स्वास्थ्य, नियमित परीक्षण र जनचेतनामूलक कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिएको छ । यो सकारात्मक भए पनि स्वास्थ्यकर्मी अभाव, उपकरण व्यवस्थापन र दुर्गम क्षेत्रमा सेवा पहुँच विस्तारजस्ता चुनौतीलाई सम्बोधन नगरी अपेक्षित उपलब्धी हासिल गर्न कठिन हुन सक्छ ।

युवा पलायन रोक्न स्थानीय अवसर चाहिन्छ

नीति तथा कार्यक्रममा युवाका लागि सीप विकास, खेलकुद, उद्यमशीलता र सूचना प्रविधिमा आधारित कार्यक्रम समेटिएका छन् । तर युवालाई विदेश जानबाट रोक्ने सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय भनेको स्थायी आयको अवसर सिर्जना गर्नु हो । यदि स्थानीय उद्योग, कृषि व्यवसाय, पर्यटन र सेवा क्षेत्रसँग युवालाई जोड्ने ठोस कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन भए भने मात्र रोजगारी सिर्जना हुने र पलायनको गति केही कम हुन सक्छ ।

डिजिटल सुशासनः राम्रो सोच, बलियो कार्यान्वयन आवश्यक

अनलाइन सेवा, डिजिटल अभिलेख, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन र पारदर्शी प्रशासनको अवधारणा आधुनिक स्थानीय शासनका लागि आवश्यक पक्ष हुन्। नगरपालिकाले यसतर्फ चालेको कदम स्वागतयोग्य छ ।

तर प्रविधिको प्रयोगसँगै कर्मचारीको क्षमता विकास, साइबर सुरक्षा, प्रणालीको नियमित अद्यावधिक र नागरिकलाई डिजिटल सेवाप्रति अभ्यस्त बनाउने काम पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण हुनेछ।

सहकारी र उद्यमः स्थानीय अर्थतन्त्रको आधार

सहकारी संस्थामा सुशासन कायम गर्ने, स्थानीय उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्ने र व्यवसाय दर्ता प्रक्रिया सहज बनाउने नीति स्थानीय अर्थतन्त्रका लागि सकारात्मक मान्न सकिन्छ। विशेषगरी महिला र युवालाई उद्यमशीलतामा आकर्षित गर्ने कार्यक्रमले स्वरोजगारका अवसर विस्तार गर्न सहयोग पुऱ्याउन सक्छ । तर वित्तीय पहुँच, बजार प्रतिस्पर्धा र प्राविधिक परामर्श अभावका कारण धेरै साना उद्यम टिक्न नसक्ने यथार्थलाई पनि नीतिगत रूपमा सम्बोधन गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

चुनौतीः स्रोत सीमित, अपेक्षा असीमित

स्थानीय सरकारका योजना महत्वाकांक्षी भए पनि स्रोत र साधन सीमित छन्। संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वय, निजी क्षेत्रसँगको सहकार्य र नागरिक सहभागिता प्रभावकारी हुन सके मात्र लक्ष्य हासिल गर्न सकिन्छ। विगतका केही अधुरा योजना, ढिलो हुने ठेक्का प्रक्रिया र बजेट कार्यान्वयनको कमजोर अवस्थाबाट पाठ सिक्दै यस वर्ष परिणाममुखी कार्यसंस्कृति विकास गर्नु नगरपालिकाको प्रमुख जिम्मेवारी हुनेछ।

यस्तै, व्यास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रमले विकासलाई बहुआयामिक दृष्टिकोणबाट हेर्ने प्रयास गरेको छ । कृषि उत्पादन बढाउनेदेखि पर्यटन विस्तार, शिक्षामा गुणस्तर सुधार, स्वास्थ्य पहुँच वृद्धि, युवालाई उद्यमशील बनाउने र डिजिटल सुशासनलाई संस्थागत गर्ने सोचले समृद्धिको आधार तयार गर्न सक्छ ।

तर नीति सफल हुनु वा नहुनु त्यसमा लेखिएका शब्दले होइन, कार्यान्वयनको इमानदारी, पारदर्शिता र परिणामले तय गर्नेछ । यदि नगरपालिकाले घोषणा गरेका प्राथमिकतालाई समयमै व्यवहारमा उतार्न सक्यो भने व्यासले स्थानीय विकासको एउटा अनुकरणीय नमुना प्रस्तुत गर्न सक्छ। अन्यथा यी महत्वाकांक्षी योजनाहरू पनि अघिल्ला वर्षका धेरै घोषणाजस्तै कागजका पानामै सीमित रहने जोखिम रहिरहनेछ ।

तनहुँका स्थानीय तहले आगामि आवका लागि करिब ८ अर्ब बराबरको बजेट प्रस्तुत गरे

भञ्ज्याङ समाचारदाता/तनहुँ

तनहुँका स्थानीय सरकारहरूले आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमानित बजेट सार्वजनिक गरेका छन् । जिल्लाका चार नगरपालिका छ गाउँपालिकाले आगामि आर्थिक वर्षका लागि नीति तथा कार्यक्रमसहित करिब आठ अर्ब रूपैयाँ बराबरको अनुमानित बजेट सार्वजनिक गरेका छन् ।

व्यास नगरपालिकाले बुधबार आयोजित नगर सभाको ४५औं अधिवेशनमा आगामि आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि १ अर्ब ५० करोड २० लाख १ हजार रूपैयाँ बराबरको बजेट प्रस्ताव गरेको छ । नगर उपप्रमुख इन्दिरा दरैले चालुतर्फ १ अर्ब २ करोड ३७ लाख ६२ हजार रूपैयाँ र

पुँजीगततर्फ ४७ करोड ८२ लाख ३९ हजार रूपैयाँको बजेट प्रस्तुत गरेकी हुन् ।

शुक्लागण्डकी नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को लागि १ अर्ब १३ करोड ५४ लाख ४९ हजार रूपैयाँको अनुमानित बजेट प्रस्ताव गरेको छ । नगर उपप्रमुख खुमबहादुर विक (राजु)ले सोमबार आयोजित नगर सभा तथा १९औं नगर अधिवेशनमा पूर्वाधार तर्फ रू ३ करोड ५१ लाख ७८ हजार, सामाजिक विकास तर्फ रू ३ करोड ४२ लाख ५२ हजार, आर्थिक विकास तर्फ रू ९२ लाख ५७ लाख, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ रू ९२ लाख ५७ हजार विनियोजन गरिएको छ ।

यस्तै, सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फ रू ४६ लाख २८ हजार, चालू प्रशासनिक खर्च रू १६ करोड, अनिवार्य दायित्व भुक्तानी तर्फ रू १० करोड, राजश्व फिर्ता तर्फ रू १ करोड, जनसहभागिता तर्फ रू १

बाँकी तेश्रो पेजमा

सामाजिक सञ्जालमार्फत चरित्र हत्या गर्ने व्यक्ति पक्राउ

रासस/काठमाडौं

सामाजिक सञ्जालमार्फत महिलाको चरित्र हत्या गरेको अभियोगमा चन्द्रागिरी नगरपालिका–४ त्रिभुवन पार्क बस्ने रौतहट चन्द्रपुर नगरपालिका–४ घर भएका १९ वर्षीय विज्ञान शर्मा तिमलसिना पक्राउ परेका छन् ।

पीडित महिलाको अश्लिल तस्बिर/भिडियो दुरूपयोग गरी सामाजिक सञ्जाल डिसकोर्ड तथा टेलिग्राममा समेत पोष्ट गरेको भन्ने पीडितको उजुरीको आधारमा साइबर ब्यूरोबाट खटिएको प्रहरीले बुधबार उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

उनीउपर विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन, २०६३ अन्तर्गतको कसुरमा जिल्ला अदालत काठमाडौंबाट चार दिनको म्याद थप अनुमति लिई आवश्यक अनुसन्धान भइरहेको केन्द्रीय प्रहरी समाचार कक्षले जनाएको छ ।

www.bhanjyangnews.com
Email- bhanjyangdml@gmail.com
newsbhanjyang@gmail.com

सम्पादकीय ....

www.bhanjyangnews.com

घोषणाभन्दा कार्यान्वयन महत्वपूर्ण

स्थानीय सरकार नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकार हो । त्यसैले स्थानीय तहले ल्याउने नीति तथा कार्यक्रमले जनताको दैनिक जीवन, विकासको गति र स्थानीय अर्थतन्त्रमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्छ । हरेक वर्षजस्तै यस वर्ष पनि व्यास नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि आफ्नो नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरेको छ । कार्यक्रम हेर्दा नगरले विकासलाई परम्परागत भौतिक पूर्वाधारमा मात्र सीमित नराखी कृषि, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य, प्रविधि र सुशासनलाई एकसाथ अघि बढाउने प्रयास गरेको देखिन्छ। यो सकारात्मक सोच हो । "विविधतायुक्त गाउँ–सहर, समृद्ध मेरो व्यास नगर" भन्ने नाराले नगरको दीर्घकालीन लक्ष्य स्पष्ट पारेको छ । तर कुनै पनि नीति वा नारा सफल हुन्छ कि हुँदैन भन्ने कुरा त्यसको कार्यान्वयनमा निर्भर हुन्छ । विगतका अनुभवले देखाएको छ कि धेरै राम्रा योजना कागजमै सीमित भएका छन् । त्यसैले अहिलेको आवश्यकता नयाँ घोषणा होइन, प्रभावकारी कार्यान्वयन हो ।

नगरपालिकाले कृषिलाई उच्च प्राथमिकता दिएको छ । यो समयको माग पनि हो । बढ्दो शहरीकरण, बाँझो बन्दै गएका खेतबारी र युवाको विदेश पलायनका कारण कृषि क्षेत्र चुनौतीपूर्ण अवस्थामा पुगेको छ । यान्त्रीकरण, माटो परीक्षण, किसान परिचयपत्र, उत्पादनमा आधारित अनुदान र बजार व्यवस्थापनका कार्यक्रमले किसानलाई उत्साहित गर्न सक्छन् । तर किसानले समयमा मल, बीउ, सिँचाइ र बजार नपाए यस्ता कार्यक्रमको प्रभाव सीमित हुन सक्छ। उत्पादन बढाउनु मात्र पर्याप्त हुँदैन, त्यसलाई उचित मूल्यमा बिक्री गर्न सक्ने वातावरण पनि निर्माण हुनुपर्छ । पर्यटन विकासलाई पनि नगरले प्राथमिकतामा राखेको छ । व्यास क्षेत्रमा रहेका धार्मिक, सांस्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदाले पर्यटन विस्तारको राम्रो सम्भावना बोकेका छन् । होमस्टे, सांस्कृतिक महोत्सव र पर्यटकीय पूर्वाधार विकासका योजना स्वागतयोग्य छन् । तर पर्यटक आकर्षित गर्न प्रचार मात्र पर्याप्त हुँदैन। राम्रो सडक, सफा वातावरण, सुरक्षित बसाइ, गुणस्तरीय सेवा र स्थानीय समुदायको आतिथ्यले मात्र पर्यटनलाई दिगो बनाउन सक्छ ।

शिक्षा क्षेत्रमा प्रविधिमैत्री सिकाइ, स्मार्ट कक्षा र डिजिटल पुस्तकालयको अवधारणा पनि सकारात्मक छ । तर प्रविधि जडान गर्नु र त्यसको प्रभावकारी उपयोग गर्नु फरक कुरा हुन् । ग्रामीण विद्यालयमा इन्टरनेट, उपकरण र दक्ष शिक्षकको अभाव अझै चुनौतीकै रूपमा छ । त्यसैले पूर्वाधारसँगै मानव स्रोत विकासमा पनि समान ध्यान दिन आवश्यक छ । स्वास्थ्य क्षेत्रमा रोकथाममुखी कार्यक्रम, मातृ–शिशु स्वास्थ्य र आधारभूत सेवामा पहुँच विस्तार गर्ने नीति पनि प्रशंसनीय छ । तर आवश्यक जनशक्ति, औषधि र उपकरणको अभाव समाधान नगरी गुणस्तरीय सेवा दिन कठिन हुन्छ । स्थानीय तहको स्वास्थ्य प्रणालीलाई बलियो बनाउन दीर्घकालीन योजना आवश्यक छ । युवालाई लक्षित सीप विकास, उद्यमशीलता र सूचना प्रविधिमा आधारित कार्यक्रमले आशा जगाएका छन् । तर युवालाई स्वदेशमै टिकाइराख्ने सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय रोजगारी र आम्दानीको सुनिश्चितता हो । कृषि, पर्यटन र स्थानीय उद्योगसँग युवालाई जोड्न सकिए मात्र विदेश पलायन कम गर्ने लक्ष्य यथार्थमा परिणत हुन सक्छ ।

डिजिटल सुशासनतर्फ नगरपालिकाले देखाएको प्रतिबद्धता पनि समयानुकूल छ। अनलाइन सेवा, पारदर्शी प्रशासन र डिजिटल अभिलेख प्रणालीले सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउन सक्छ । तर यसका लागि दक्ष कर्मचारी, भरपर्दो प्रविधि र साइबर सुरक्षामा पर्याप्त लगानी आवश्यक पर्छ । नागरिकलाई पनि डिजिटल सेवाप्रति अभ्यस्त बनाउने प्रयास सँगसँगै हुनुपर्छ । स्थानीय अर्थतन्त्र सुदृढ बनाउन सहकारी र उद्यमशीलतालाई प्रोत्साहन गर्ने नीति पनि महत्वपूर्ण छ। तर सहकारीमा सुशासन कायम गर्नु, साना उद्योगलाई बजारसँग जोड्नु र उद्यमीलाई आवश्यक प्राविधिक तथा वित्तीय सहयोग उपलब्ध गराउनु उत्तिकै जरूरी छ ।

यथार्थ के हो भने स्थानीय सरकारका आकांक्षा ठूला छन् तर स्रोत सीमित छन्। संघ र प्रदेश सरकारसँगको समन्वय, निजी क्षेत्रको सहभागिता र नागरिकको सहयोगबिना महत्वाकांक्षी लक्ष्य पूरा गर्न कठिन हुन्छ । त्यसैले प्राथमिकताका आधारमा योजना छनोट, समयमै बजेट कार्यान्वयन र नियमित अनुगमनमा विशेष ध्यान दिनुपर्छ । समग्रमा व्यास नगरपालिकाको नयाँ नीति तथा कार्यक्रमले सही दिशा समातेको देखिन्छ । यसले उत्पादन, सेवा र सुशासनलाई सन्तुलित रूपमा अघि बढाउने प्रयास गरेको छ । अब नगरवासीले अपेक्षा गरेको कुरा एउटै हो–घोषणा व्यवहारमा देखियोस् । विकासका योजना कागजमा होइन, खेतमा, विद्यालयमा, स्वास्थ्य संस्थामा, सडकमा र नागरिकको जीवनस्तरमा देखिनुपर्छ। यही हुन सके "समृद्ध व्यास"को परिकल्पना नारामा सीमित नरही व्यवहारमा स्थापित हुनेछ ।

चिमखोलाको पहिचान र म्याग्दीको गौरव थाली नाँच

◆ कमल खत्री

दुवै हातका पञ्जामा चम्किला थाली । गीतको लयसँगै शरीर छमछमी नाचिरहेको छ । थाल एकछिन पनि नखस्ने गरी निरन्तर घुमिरहेछन् । उमेरले सात दशक पार गरिसकेकी हिरामाया पुन श्रीषलाई यसरी थाली घुमाउँदै नाचिरहेको देख्दा दर्शक अझै पनि मन्त्रमुग्ध बन्छन् । अहिले धेरै कलाकारको रूचि र दर्शकको आकर्षण बन्ने गरेको थाली नाचको त्यो यात्रा उनै हिरामायाले पँधेरोमा थाली खेलाउने रहरबाट सुरू भएको थियो ।

रघुगङ्गा गाउँपालिका–७ चिमखोलाकी हिरामायाले किशोरी उमेरमा पँधेरोमा थाल धोएर घर फर्किने क्रममा हातमा थाल घुमाउने गर्नुहुन्थ्यो । सुरूमा रमाइलो र खेलकै रूपमा थालेको त्यो अभ्यास विस्तारै एउटा अनौठो कला बन्यो । पछि गाउँका अग्रजहरूले उहाँलाई लोकभाकाको गीतमा थाल घुमाउँदै नाच्न लगाए। त्यही अभ्यासले जन्म दियो आज चिमखोलाको पहिचान र म्याग्दीको गौरव बनेको थाली नाचलाई।

"धारामा थाल धोएर घर फर्किने क्रममा थाल हातमै घुमाउँदै हिँड्थेँ, सुरूमा एउटा हातमा मात्रै थाल नचाउँथेँ, तर निरन्तर अभ्यासले दुवै हातमा एकैसाथ थाल घुमाउन सिकेँ", उहाँले भन्नुभयो, "त्यसलाई देखेर गाउँका अग्रजहरूले गीतको भाकामा थाल नचाउन लगाए, नाचप्रति रूचि भएकाले मैले नृत्यसँगै थाललाई पनि लयबद्ध रूपमा नचाउन थालेकी हुँ ।"

गीत, लय र नृत्यसँगै दुवै हातमा थाल सन्तुलनमा राखेर घुमाउनुपर्ने भएकाले थाली नाच अन्य लोकनृत्यभन्दा फरक र आकर्षक मानिन्छ । चिमखोलाको एउटा गाउँबाट सुरू भएको यो कला आज जिल्लाकै सांस्कृतिक चिनारीका रूपमा स्थापित भइसकेको छ । राष्ट्रिय मञ्चदेखि अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रममा समेत थाली नाचले आफ्नो अलग पहिचान बनाएको छ । यसको उत्पत्ति, संरक्षण, पुस्तान्तरण र विश्वव्यापी विस्तारको कथा केवल एउटा नृत्यको कथा होइन, समुदायको सांस्कृतिक पहिचान जोगाउने संघर्ष र समर्पणको कथा पनि हो ।

विसं २००८ मा चिमखोलाको जस्लाङमा जन्मिएकी हिरामायाका अनुसार त्यो समय महिलाहरूलाई सार्वजनिक रूपमा नाचगानमा सहभागी हुन परिवारको सहज स्वीकृति हुँदैनथ्यो । बुबाआमा घरमा नभएको बेला उहाँले थाली नचाउने अभ्यास गर्नुहुन्थ्यो । पछि हरेलो, दशैं, तिहार, भूमे पूजा तथा विभिन्न मेला–पर्वहरूमा उहाँले थाली नाच प्रस्तुत गर्न थाल्नुभएको हो र यही कला विस्तारै गाउँको पहिचान बन्दै गयो ।

सुरूआती समयमा कलाकारहरूले 'चरेसको थाल' भनेर चिनिने परम्परागत थाल नचाउने गर्थे । चरेसको थाल गह्रौं हुने भएकाले सन्तुलन मिलाउन सजिलो हुन्थ्यो । समयक्रमसँगै त्यसको स्थान अहिले स्टिलका थालहरूले लिएका छन्। थालको स्वरूप परिवर्तन भए पनि यसले बोकेको सांस्कृतिक महत्व उस्तै रहेको छ । चिमखोलाको पाखापखेरामा गुञ्जिने लोकभाकाहरूमा जब थालीको झनझनाहट मिसिन्छ, तब त्यहाँको वातावरण नै उत्सवमय बन्ने गर्छ ।

एकल थाली नाचमा हिरामायाको ऐतिहासिक यात्रा

करिब छ दशकअघि सुरू भएको अनौठो थाली नाचको जीवित इतिहासका रूपमा हिरामाया पुन श्रीष परिचित हुनुहुन्छ। पुनले २०३० सालको दशकसम्म तत्कालीन समयमा गाउँ, जिल्ला, अञ्चल, क्षेत्र हुँदै राष्टिरूयस्तरसम्म पुगेर थाली नाच देखाउनुभएको थियो । विसं २०२२ मा तत्कालीन मुस्ताङ जिल्लाको अस्थायी सदरमुकाम दानामा आयोजित सांस्कृतिक कार्यक्रममा पुनले १४ वर्षको उमेरमा नै थाली नाच प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । त्यसबेला एउटी सानी बालिकाले हातमा थाल घुमाउँदै नाचेको देख्दा धेरैले आश्चर्य मानेका थिए ।

विसं २०२५ मा राष्ट्रिय प्रजातन्त्र दिवसका अवसरमा काठमाडौंमा पहिलोपटक पुनले राष्ट्रियस्तरमा थाली नाच देखाउनुभएको थियो । "चिमखोला त्यो समयमा तत्कालीन मुस्ताङ जिल्लामा समेटिएको थियो, लोकनृत्यको लागि धौलागिरी अञ्चलबाट प्रतिनिधित्व गर्दै मैले थाली नाच देखाएँ, धेरैले मेरो नाचलाई अनौठो मानेका थिए, दुवै हातमा थाल नचाउँदै नाच्ने भएकाले मलाई चिनियाँ केटी भनेर पुरस्कार दिन अस्वीकार गरियो", पुनले भन्नुभयो ।

विभिन्न जिल्ला र अञ्चलबाट लोकनृत्यहरु लिएर समूहहरु आए पनि उहाँले थाली नाचमा देखाएको कौशल धेरैका लागि नयाँ विषय थियो । विसं २०३० मा तत्कालीन बडामहारानीको जन्मोत्सवमा काठमाडौंको महिला प्रशिक्षण केन्द्रमा भएको लोकनृत्य प्रतियोगितामा पुनले थाली नाच प्रस्तुत गरी तेस्रो भएर पदक र प्रमाणपत्रसहित पुरस्कृत हुनुभएको थियो । यो पुरस्कारले उहाँलाई मात्र होइन, सिङ्गो म्याग्दी र चिमखोलालाई नै राष्ट्रियस्तरमा चिनाउने ढोका खोलिदियो। हिरामायाको यो साधनाले नै आज थाली नाचलाई यो उचाइमा पुऱ्याएको हो ।

समूहमा थाली नाचको रूपान्तरण

हिरामायाले एकल रूपमा देखाउने गरेको थाली नाचलाई समूहमा नचाउने र राष्ट्रियस्तरमा स्थापित गराउने काममा चिमखोलाकै अग्रज कलाकार धनकुमारी थापाले नेतृत्व गर्नुभयो। पुनको एकल कलाबाट प्रभावित बनेर थापाले पनि थाली नाच सिक्नुभएको थियो । "चाडपर्वको बेला हिरामायाले दुवै हातमा थाल राखेर नाचेको देखेपछि हामीले ताली बजाएर हेर्थ्यौं, उहाँको नाच हेर्दाहेर्दै मैले पनि हातमा थाल राखेर नाच्न जान्ने भएकी हुँ", थापाले भन्नुभयो ।

गाउँमा केही समय थाली नाच हराएर जाने अवस्थामा पुगेपछि थापाकै अग्रसरतामा सामूहिक रूपमा नाच सिकाउन सुरू गरियो । विसं २०३५ मा बेनीमा भएको लोकनृत्य प्रतियोगितामा थापाकै नेतृत्वमा चिमखोलाबाट आएको समूहले पहिलोपटक सामूहिक थाली नाच प्रदर्शन गऱ्यो । विसं २०४२ मा वीरगन्जमा भएको तेस्रो राष्ट्रिय लोकनृत्य प्रतियोगितामा धौलागिरि अञ्चलको प्रतिनिधित्व गर्दै थापाको नेतृत्वमा गएको समूह प्रथम हुन सफल भयो ।

यसै प्रतियोगिताका माध्यमबाट 'नेपालमा बनेको थाल, हातैमा नचाउँला झलल' बोलको गीत रचना गरी समूहमा तालिम दिएर पहिलोपटक थाली नाचलाई राष्ट्रियस्तरमा चिनाउन सफल भएको थापा स्मरण गर्नुहुन्छ । म्याग्दीको एउटा गाउँबाट सुरू गरिएको थाली नाचले चर्चा पाएपछि २०४४ सालमा काठमाडौंमा भएको सार्क सम्मेलनमा समेत थापाको नेतृत्वको टोलीले मौलिक भाकामा थाली नाच देखायो । उक्त समयमा तत्कालीन राजपरिवारका सदस्यहरूलाई समेत थाली

बाँकी तेश्रो पेजमा

तपाईको आज

मेष
आर्थिक लाभको सम्भावना, पारिवारिक सहकार्यले ठूला काम सम्पन्न, नयाँ योजना प्रारम्भ गर्न अनुकूल समय हो ।

वृष
व्यवसायमा मन्दी देखिए पनि साझेदारीमा गरिएको कामबाट फाइदा मिल्न सक्छ। मनोबल उच्च राख्नुहोस्।

मिथुन
प्रेम सम्बन्धमा सुधार आउनेछ। मित्रहरूसँगको सहकार्यबाट फाइदा हुनेछ। पढाइलेखाइमा मन जानेछ।

कर्कट
घरपरिवारमा सानो मतभेद आउन सक्छ। भावनामा बग्नुभन्दा यथार्थमा टिकेर निर्णय लिनु उपयुक्त हुन्छ।

सिंह
यात्राको योग देखिन्छ । शुभ सूचना प्राप्त हुनेछ । सम्मान प्राप्त हुने सम्भावना पनि देखिएको छ ।

कन्य
सञ्चारमा सुधार हुनेछ। आर्थिक विषयमा सतर्क र हनुहोस्। परिश्रम अनुसार उपलब्धि पाउनुहुनेछ।

तुला
पारिवारिक वातावरण सुखद रहला । नयाँ व्यक्तिसँगको भेटले भविष्यमा फाइदा दिन सक्छ ।

वृश्चिक
श्रम अनुसार फल पाइने समय हो। बोली र व्यवहारमा संयमता अपनाउनु लाभदायक हुनेछ।

धनु
सृजनात्मक काममा रूचि बढ्नेछ। पुराना समस्याको समाधान हुने सम्भावना छ। आत्मबल उच्च रहन्छ।

मकर
नयाँ योजनाको प्रारम्भका लागि अनुकूल समय हो। अरूको कुरामा ध्यान नदिई आफ्ना लक्ष्यमा केन्द्रित हुनुहोस् ।

कुम्भ
पुराना साथी भेटिने सम्भावना छ । नयाँ काममा हात हाल्नुअघि अनुसन्धान गर्नु उचित हुनेछ ।

मीन
स्वास्थ्यमा सामान्य कमजोरी देखिन सक्छ । सामाजिक काममा संलग्न हुने अवसर आउन सक्छ ।

चिमखोलाको पहिचान ....

नाच देखाइएको थियो । यस कार्यक्रमपछि थाली नाच अन्तर्राष्ट्रियकरण हुन सफल भयो।

विसं २०५३ मा तत्कालीन राजा वीरेन्द्र शाहको पश्चिमाञ्चल भ्रमणका क्रममा समेत पोखरामा म्याग्दीबाट थाली नाच झिकाएर नृत्य देखाइएको थियो । "म आफैँले गीतको रचना गरी थाली नाचलाई राष्ट्रियस्तरमा परिचित गराउने अभियानमा लामो समय काम गरेकी हुँ, २०६२ सालमा राधा पुनको स्वरमा गीतको रेकर्ड पनि गर्‍यौं,' थापाले भन्नुभयो । लामो समयसम्म काठमाडौँलगायतका क्षेत्रमा जमुना गर्बुजाले समेत थाली नाचलाई चिनाउँदै आउनुभएको छ । थापासँग प्रशिक्षण लिएर २०४२ सालदेखि नै गर्बुजाले थाली नाचलाई निरन्तर राष्ट्रियस्तरमा देखाउँदै आउनुभको छ । उहाँले ऐश्वर्य सांस्कृतिक शिल्डलगायतका गोष्ठीहरूमा समेत थाली नाच प्रस्तुत गर्नुभयो ।

खोजी हुँदै थाली नाचको इतिहास

चिमखोला गाउँ पञ्चायतका तत्कालीन सचिव समेत रहेका प्रेमबहादुर पुनद्वारा लिखित 'चिमखोला गाउँको इतिहास र परिचय' पुस्तकमा भारतीय सेनाबाट अवकाश प्राप्त हवलदार स्थानीय थमन पुनले २०१३ सालमा गाउँमा थाली र खुकुरी नाच देखाएको उल्लेख छ । हिरामायाले भन्नुभयो, 'आफूले बाल्यकालमा थालसँग खेल्ने क्रममा यो कला सिकेको हुँ।'

हवलदार पुनले बिदामा गाउँ आएको समयमा अनौठा नाचहरु देखाउने क्रममा पहिलेपटक गाउँमा थाली नाच देखाएको र पछि हिरामायाले यसलाई व्यापक बनाएको रघुगङ्गा गाउँपालिका–७ चिमखोलाका वडाध्यक्ष थकबहादुर पाइजाले बताउनुभयो। "थाली नाच चिमखोलाको पहिचान हो, यसले गाउँलाई देश तथा विदेशमा चिनाएको छ", उहाँले भन्नुभयो ।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उययन मन्त्रालयमा थाली नाचको उत्पत्ति र उद्गमथलो चिमखोला भएकाले यसलाई सांस्कृतिक सम्पदामा दर्ता अभिलेख गराउने जमर्को गरिएको चिमखोलाका गणेश पुनले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार दर्ताका लागि आवश्यक पुराना तस्बिर, भिडियो र अडियोलगायतका तथ्य सामग्रीको संकलन भइरहेको छ । थाली नाचको मुख्य विशेषता भनेको थाललाई सन्तुलनमा राख्दै लयबद्ध रूपमा नृत्य गर्नु हो । यसमा नृत्य गर्नेको कला, एकाग्रता र शारीरिक सन्तुलनको उत्कृष्ट प्रदर्शन देख्न पाइन्छ ।

पुस्तान्तरण र प्रदेश सरकारको सहयोग

रघुगङ्गा गाउँपालिका–१ बेगखी टीका पुर्जा पुनको थाली नाच सिक्ने रहर गण्डकी प्रदेश सरकारले पूरा गरिदियो । परम्परागत संस्कृतिमा रूचि राख्ने पुनले दुई वर्षअघि तत्कालीन सामाजिक विकास कार्यालय म्याग्दीको आर्थिक सहयोगमा नेपाल मगर सङ्घले सञ्चालन गरेको प्रशिक्षणमा सहभागी भएर यो कला सिक्नुभएको हो । उहाँले अहिले विभिन्न महोत्सवहरूमा आ' नो कला देखाउने गर्नुहुन्छ ।

"थाली नाच हाम्रो आफ्नै ठाउँबाट सुरु भएको मौलिक संस्कृति हो, तालिमले मलाई यो कला सिक्ने मौका दियो", उहाँले भन्नुभयो । एक सातासम्म सञ्चालन भएको थाली नाच तालिमबाट ३२ जनाले प्रशिक्षण लिएका थिए । तालिममा सिकेका अधिकांशले विभिन्न अवसरमा थाली नाच देखाउने गरेको नेपाल मगर सङ्घ म्याग्दीका अध्यक्ष खम थापामगरले बताउनुहुन्छ। गण्डकी प्रदेश सरकारले म्याग्दीमा रहेका मगर, छन्त्याललगायतका आदिवासी जनजाति समुदायको मौलिक कला संरक्षणका लागि यस्ता तालिम प्रदान गर्दै आएको हो ।

एकीकृत सेवा कार्यालय म्याग्दीका प्रमुख सम्शेर घर्ती क्षेत्रीका अनुसार ज्येष्ठ नागरिकमा रहेका ज्ञान र सीप नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन भइरहेका छन् । तत्कालीन सामाजिक विकास कार्यालय म्याग्दीको सहयोगमा म्याग्दी जेसीजले २०८१ भदौमा विद्यालय तहमा समेत थाली नाच प्रतियोगिता आयोजना गर्‍यो । १० विद्यालयले सहभागिता जनाएको उक्त प्रतियोगितापछि विद्यालय तहका विद्यार्थीहरूमा यो नाचप्रति अभिरूचि बढेको छ ।

प्रवासमा लोकप्रिय बन्दै थाली नाच

चिमखोलाबाट सुरु भएको थाली नाच अहिले विदेशमा रहेका नेपाली समुदायमा समेत लोकप्रिय छ । म्याग्दी प्रवासी नेपाली संघ (मोना) मार्फत आयोजित कार्यक्रमहरूमा यो नाच अनिवार्य जस्तै बनेको छ । हङकङमा सन् २०१५ मा पहिलोपटक चिमखोलाकी मनु पुनले थाली नाच देखाएकी थिइन् । त्यसपछि मोना र अन्य सङ्घसंस्थाका कार्यक्रममा पुनको नेतृत्वमा सामूहिक थाली नाच देखाउन थालियो ।

"विदेशमा बस्ने म्याग्देलीहरूले आफ्ना बालबच्चालाई पनि थाली नाचलगायतका मौलिक संस्कृति सिकाउन थालेका छन्," उहाँले भन्नुभयो । म्याग्देली पुगेका ३० भन्दा बढी मुलुकमा थाली नाच प्रदर्शन हुने गरेको छ । मोना अन्तर्राष्ट्रिय कार्यसमितिका महासचिव सुवास राम्जालीका अनुसार प्रवासमा आयोजना हुने वार्षिकोत्सव र सांस्कृतिक कार्यक्रममा थाली नाच प्राथमिकतामा पर्छ । विदेशी नागरिकहरूले समेत यो नाचलाई चासो दिएर अवलोकन गर्ने गरेका छन् ।

मेला महोत्सवको आकर्षण र गौरव

चिमखोला गाउँबाट सुरु भएको थाली नाचलाई प्रचारप्रसार गर्न जिल्लाका मेला महोत्सवहरूले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेका छन् । मगर समुदायको मौलिक पोसाक रातो चोली, कम्मरमा पहेँलो पटुकी, गलामा पहेँलो पोते, सेतो भाङ्ग्रा र गुन्युमा सजिएका कलाकारहरूले सामूहिक नृत्य देखाउँदा दर्शकहरु मोहित हुन्छन् । पछिल्लो समय सभा समारोहहरूमा २० देखि २५ महिला कलाकारहरूले एकैसाथ सामूहिक रूपमा थाली नाच देखाउने गर्छन् । नेपाल मगर संघ म्याग्दीले आगामी माघेसंक्रान्तिको अवसरमा आयोजना गर्ने मगर सांस्कृतिक महोत्सवमा सय जनालाई सहभागी गराई थाली नाच प्रस्तुत गर्ने तयारी गरेको छ । यसका लागि तालिम र प्रशिक्षणको योजना बनाइएको संघका अध्यक्ष थापाले बताउनुभयो।

चिमखोलाः सांस्कृतिक गाउँ घोषणा

रघुगङ्गा गाउँपालिकाले चिमखोलालाई 'सांस्कृतिक क्षेत्र' घोषणा गरेको छ । थाली नाचसँगै पुर्ख्यौली मौलिक कलामा धनी भएकाले यसको संरक्षणका लागि सांस्कृतिक गाउँ घोषणा गरिएको गाउँपालिका अध्यक्ष भवबहादुर भण्डारीले बताउनुभयो ।

गलेश्वरदेखि धवलागिरि आइसफलसम्मको पदमार्गलाई पर्यटकीय र चिमखोलालाई सांस्कृतिक क्षेत्र घोषणा गरेर स्थानीय सरकारले संस्कृतिको जगेर्नामा जोड दिएको छ । चिमखोलामा थाली नाचका साथै भूमे पूजा, मण्डली बजैको थान, सेदो भाका र यानीमाया जस्ता पुराना सांस्कृतिक धरोहरहरु जीवन्त छन् ।

मौलिकता जोगाउने चुनौती

समयसँगै थाली नाचको प्रस्तुतिमा पनि परिवर्तन देखिन थालेको छ । अचेल यो नाच आधुनिक लोकगीत, दोहोरी र पञ्चेबाजाको तालमा समेत प्रस्तुत हुन थालेको छ । अग्रज कलाकार जमुना गर्बुजाका अनुसार नयाँपनका नाममा मौलिक शैली ओझेलमा पर्ने जोखिम छ । "थाली कसरी घुमाउने र गीतको लयमा कसरी ताल मिलाउने भन्ने कुरामा अहिलेको पुस्ताले पहिले जस्तो ध्यान दिएको पाइँदैन", उहाँले भन्नुभयो । संस्कृति पुस्तान्तरण गर्दा त्यसको मूल आत्मा जोगाउनु महत्वपूर्ण हुने बेनीकी थाली नाच प्रशिक्षक खिमा पुर्जा बताउनुहुन्छ । "हातमा थाल घुमाउनु मात्रै ठूलो कुरा होइन, थाल र नाचको ताललाई गीतको भावअनुसार नचाउन सक्नुपर्छ", उहाँले भन्नुभयो । पहिले महिलाहरूले मात्र देखाउने यो नाचमा अचेल पुरूष कलाकारहरु पनि सक्रिय हुन थालेका छन् ।

चिमखोलाको आँगनबाट सुरु भएको थाली नाच आज विश्वका ठूला रङ्गमञ्चहरूमा गर्वका साथ प्रदर्शन भइरहेको छ । समयसँगै थाली र गीतका भाका फेरिए पनि यसले बोकेको चिमखोलाको पहिचान अझै उस्तै छ । हिरामायाले पँधेरोमा थालेको त्यो सानो अभ्यास आज म्याग्दीकै एउटा चम्किलो सांस्कृतिक गहना बनेको छ । यसको मौलिकता जोगाउन नयाँ पुस्ताको सक्रियता र पुरानाको अनुभवलाई जोड्नु आजको आवश्यकता हो । रासस

तनहुँका स्थानीय तह ......

करोड ५० लाख र वडागत सिलिङतर्फ रु ९ करोड २५ लाख ७४ हजार विनियोजन प्रस्ताव गरिएको उपप्रमुख विकले जानकारी गराए ।

भिमाद नगरपालिका नगरसभाको २२औं अधिवेशनमा उपप्रमुख शारदा खनालले आगामि आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि रू ६३ करोड ५४ लाख ५५ हजारको अनुमानित बजेट प्रस्तुत गरेकी छन् ।

भानु नगरपालिकाकी उपप्रमुख उमा गोतामेले आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि ८४ करोड ३८ लाख ९० हजार रूपैयाँ बराबरको बजेट प्रस्तुत गरेकी छन् । प्रस्तुत बजेट अनुसार चालु आर्थिक वर्षमा कुल संशोधित आय रू. ८० करोड ८० लाख ४८ हजार २९१ पुगेको छ, जुन प्रस्तावित आयको ८६.१३ प्रतिशत हो ।

खर्चतर्फ चालु खर्चमा रू. ४७ करोड ६९ लाख ६३ हजार ८८९ अर्थात् ७४.५६ प्रतिशत खर्च भएको छ भने पुँजीगत खर्च रू. ८ करोड ९८ लाख २ हजार ३५ अर्थात् ३०.०८ प्रतिशत रहेको छ । हालसम्म चालु र पुँजीगत दुवै शीर्षकको औसत खर्च ६४.४१ प्रतिशत पुगेको नगरपालिकाले जनाएको छ ।

यस्तै, म्याग्दे गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि रू ७४ करोड ३२ लाख ७८ हजार बराबरको अनुमानित बजेट प्रस्तुत गरेको छ । गाउँपालिकाको सोमबार आयोजित गाउँसभामा उपाध्यक्ष बालकृष्ण घिमिरेले चालुतर्फ रू ४७ करोड ९३ लाख र पुँजीगततर्फ रू २६ करोड ३९ लाख ४५ हजार विनियोजन गरिएको घिमिरेले जानकारी दिए ।

घिरिङ गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षका लागि नीति तथा कार्यक्रम साथै बजेट गाउँसभाको २०औँ अधिवेशनबाट पारित गरेको छ । गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षका लागि रू. ५० करोड रूपैयाँ बराबरको बजेट साभामा पेश गरेको छ ।

बन्दीपुर गाउँपालिकाले ६८ करोड ७८ लाख ८० हजार रूपैयाँ बराबरको बजेट प्रस्ताव गरेको छ भने ऋषिङ गाउँपालिकाले ५३ करोड ६२ लाख ५० हजार रूपैयाँको बजेट प्रस्ताव गरेको छ । देवघाट गाउँपालिकाले ५५ करोड ५८ लाख ६७ हजार प्रस्ताव गरेको छ । जस अनुसार चुल खर्च तर्फ ३९ करोड १७ लाख ५० हजार र पूँजीगत तर्फ १६ करोड ४१ लाख १७ हजार रूपैयाँ बजेट प्रस्ताव गरिएको गाउँपालिकाले जनाएको छ ।

आँबुखैरेनी गाउँपालिकाले ६४ करोड ८ लाख ३२ हजार रूपैयाँ बराबरको अनुमानित बजेट प्रस्ताव गरेको छ । प्रस्तावित बजेट अनुसार चालुतफ ६२ दशमलव २२ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ ३७ दशमलव ७८ प्रतिशत रहेको गाउँपालिकाले जनाएको छ ।

मिर्लुङ पोलिक्लिनिक प्रा.लि.
व्यास नगरपालिका-२, दमौली तनहुँ
फोन : ०६५-५६४५७८, ९८४६०६२४६५, ९८४६७७०४७२, ९७०३४५७५७८
हाम्रा उपलब्ध सेवाहरू :
१) भिडियो एक्सरे २) आधुनिक प्रयोगशाला सेवा (रगत, दिशा, पिसाव, विर्य, खकार तथा Whole body test पनि गरिन्छ ३) इ.सि.जी. सेवा, मुटुको जाँच, ४) इको (ECHO) गंगालाल हस्पिटलका डा.द्वारा मुटुको भिडियो एक्सरे गरिन्छ ५) माइनर अपरेशन सेवा तथा प्लास्टर, ड्रेसिङ्, स्टेचिङ् आदी सेवा, ६) नेबुलाइजर सेवा, ७० किशोर किशोरीहरूलाई यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी निःशुल्क परामर्श सेवा, ७) परिवार नियोजनका अस्थायी स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधा ८) गुणस्तरीय फार्मेसी सेवा

व्यास नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
दमौली तनहुँ । गण्डकी प्रदेश

नगर लोककल्याणकारी सन्देश

आज मिति २०८३/०३/१० गते व्यास नगरपालिका नगरसभाको ४५ औं अधिवेशन नगर प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपानेज्यूको अध्यक्षतामा सम्पन्न भयो । उक्त नगरसभाले आज निम्नलिखित कार्य प्रक्रिया सम्पन्न गरेकाले सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो विज्ञप्ति प्रकाशित गरिएको छ।

१. नगर प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपानेले आ.व. ०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमको उपलब्धिहरुको समीक्षा गर्दै आ.व. ०८३/०८४ का लागि ३१३ बुँदे नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नु भयो । उक्त नीति तथा कार्यक्रम उपर नगरसभाका सदस्यहरु श्री गौ कुमारी न्यौपाने, श्री रन सिंह नेपाली, श्री यज्ञ शर्मा, श्री जीवन कुमार गुरुङ र श्री राधा वि.क. लगायतले विभिन्न सुझावहरु पेश गर्नुभएकाले प्राप्त सुझावहरु समेट्ने गरी सर्व-सम्मतबाट नीति तथा कार्यक्रम पारित गर्ने निर्णय गरियो ।
२. व्यास नगर उप-प्रमुख श्री इन्दिरा दौलै आ.व. ०८३/०८४ का लागि प्रस्तावित कुल १,५०२,००१,०००/- एक अर्ब पचास करोड बीस लाख एक हजारको राजश्व र व्ययको अनुमान पेश गर्नु भएकोमा चालुतर्फ रु १,०२,३७,६२,०००(६८.१६%) र पुंजीगततर्फ रु ४७,८२,३९,०००/- (३१.८४%) प्रस्तुत गर्नुभयो ।
३. साथै उप-प्रमुखले नगर आर्थिक विधेयक २०८३ र विनियोजन विधेयक २०८३ समेत स्वीकृतिका लागि सभामा पेश गर्नुभयो ।
४. विधायन समितिका संयोजक श्री रमेश चन्द्र हड्खलेबाट व्यास नगर उर्जा विकास विधेयक २०८३ स्वीकृतिका लागि सभामा पेश गर्नुभयो ।
५. प्रस्तावित वजेट कार्यक्रम, विभिन्न विधेयक, विभिन्न समितिका प्रतिवेदन एवं समसामयिक प्रस्तावहरु उपर छलफल गर्ने गरी नगरसभाको आगामी बैठक २०८३ असार २७ गते शनिवारका दिन ठिक ११ बजे बस्ने गरी नगर प्रमुखबाट आजको बैठक सम्पन्न गर्नुभयो ।

जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन
पूर्वतयारी गरौं, विपदबाट बचौं

हाम्रो संदेश
- वर्षा यामसँगै बाढी, पहिरोको जोखिम बढ्छ। आफ्नो घर वरपरको अवस्थाबारे सचेत रहौं।
- विपदको समयमा सुरक्षित स्थानमा जाऔं र सरकारी सूचना तथा पूर्वसूचनालाई ध्यान दिऔं।
- वृक्षरोपण गरौं र प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गरी जलवायु परिवर्तनको असर कम गरौं।
गण्डकी प्रदेश सरकार
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
प्रेस रजिष्ट्रारको कार्यालय,
पोखरा, नेपाल

जि.का.कास्की द.नं. ११/२०३९/०४०,
जि.प्र.का. तनहुँको स्वीकृत मिति: २०५९/०३/२४, त.जि.हु.द.नं. २/२०७८/०७९

कृषि र पर्यटनलाई विकासको इन्जिन बनाउँदै भानु नगरपालिका

'साहित्य, पर्यटन र कृषि'लाई समृद्धिको आधार बनाउने नीति, आदिकवि भानुभक्तको जन्मथलोको प्रचार-प्रसारमा विशेष जोड

भञ्ज्याङ समाचारदाता/भानु

आदिकवि भानुभक्त आचार्यको जन्मस्थलका रूपमा राष्ट्रिय पहिचान बनाएको भानु नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि सार्वजनिक गरेको नीति तथा कार्यक्रममा कृषि, पर्यटन र साहित्यलाई विकासको मुख्य आधार बनाएको छ । "साहित्य, पर्यटन र कृषि क्षेत्र हाम्रो, पारौं समृद्ध र समुन्नत भानु राम्रो" भन्ने नारासहित सार्वजनिक गरिएको नीति तथा कार्यक्रमले स्थानीय उत्पादन वृद्धि, पर्यटकीय सम्भावनाको उपयोग र दिगो पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

१८औं नगरसभामा नगर प्रमुख आनन्दराज त्रिपाठीले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रममा नगरको आर्थिक समृद्धि कृषि उत्पादन र पर्यटन प्रवर्द्धनसँग जोडिएको उल्लेख गर्दै स्थानीय स्रोत, सीप र पहिचानलाई विकासको आधार बनाइने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभएको छ।

आदिकविको जन्मथलोबाट पर्यटन विस्तारको योजना

भानु नगरपालिकाको सबैभन्दा ठूलो पहिचान आदिकवि भानुभक्त आचार्यको जन्मस्थल हो । यही ऐतिहासिक र सांस्कृतिक विरासतलाई पर्यटनसँग जोड्दै नगरपालिकाले यसको प्रचार-प्रसार र पूर्वाधार विकासमा विशेष जोड दिएको छ।

निर्माणाधीन भानु साहित्य उद्यानलाई स्थानीयवासी र पर्यटक दुवैका लागि आकर्षक गन्तव्यका रूपमा विकास गर्ने योजना अघि सारिएको छ। साहित्यिक गतिविधि, सांस्कृतिक कार्यक्रम र पर्यटकीय पूर्वाधारलाई एकीकृत गर्दै भानुलाई साहित्यिक पर्यटनको केन्द्रका रूपमा स्थापित गर्ने लक्ष्य राखिएको छ।

स्थानीय सरोकारवालाको भनाइमा, यदि साहित्य उद्यान, आदिकविको जन्मस्थल र आसपासका सांस्कृतिक सम्पदालाई व्यवस्थित रूपमा जोड्न सकियो भने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनमा उल्लेखनीय वृद्धि हुन सक्छ ।

कृषिलाई उत्पादनबाट बजारसम्म जोड्ने रणनीति

नीति तथा कार्यक्रमको सबैभन्दा बलियो पक्ष कृषि क्षेत्रलाई दिइएको प्राथमिकता हो। नगरपालिकाले "स्थानीय उत्पादन, हाट बजारमा सम्मान" अभियान सञ्चालन गर्दै स्थानीय कृषि उपजको बजारीकरणमार्फत किसानको आय वृद्धि गर्ने लक्ष्य लिएको छ।

कृषिको आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र व्यवसायीकरणलाई जोड दिँदै कृषि हाट बजार सञ्चालन गरिने, कृषि औजार तथा रासायनिक मल सहज रूपमा उपलब्ध गराइने र कृषि उत्पादनमा आधारित साना उद्योगलाई प्रोत्साहन गरिने उल्लेख गरिएको छ।

सुन्तला, कागती, कफी, अदुवा, तोरी, उखु, लसुन, रायो लगायत उच्च मूल्यका बालीका पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरणमा अनुदान उपलब्ध गराउने योजनाले व्यवसायिक खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

बाँझो जमिन उपयोगदेखि मौरीपालनसम्म

खेतीयोग्य जमिन बाँझो रहने प्रवृत्तिलाई निरूत्साहित गर्न इच्छुक किसान, कृषि फर्म र सहकारीमार्फत उत्पादन प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने भएको छ। नगरपालिकाले मौरीपालनलाई समेत प्राथमिकतामा राख्दै तालिम, प्रविधि हस्तान्तरण, प्रशोधन र बजारीकरणका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिएको छ। वास्तविक कृषकको पहिचान गर्न किसान सूचीकरण र किसान परिचयपत्र वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ भने माटो परीक्षणमार्फत उपयुक्त बाली र मलखादको सिफारिस गरिने व्यवस्था गरिएको छ।

सिँचाइ विस्तार र रैथाने बाली संरक्षण

कृषियोग्य भूमिमा वर्षभरि सिँचाइ सुविधा पुर्‍याउने उद्देश्यले खोल्सा-खोल्सीमा बाँध निर्माण गरी वर्षाको पानी संकलन गर्ने 'रिजर्भोयर' प्रणाली विकास गर्ने योजना समेटिएको छ।

त्यसैगरी खाद्य तथा पोषण सुरक्षालाई बलियो बनाउन उन्नत बीउको प्रयोग, व्यावसायिक तरकारी खेती विस्तार तथा आयात प्रतिस्थापनमा जोड दिइएको छ। रैथाने बाली संरक्षणअन्तर्गत कोदोको बीउ तथा अन्य उत्पादन सामग्रीमा अनुदान उपलब्ध गराई उत्पादन वृद्धि गर्ने लक्ष्य राखिएको छ।

पशुपालनमा अनुदान र प्राविधिक सेवा

पशुपालन क्षेत्रलाई थप व्यवसायिक बनाउन उन्नत जातका गाई, भैंसी, बाख्रा, बंगुर र कुखुरा प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने भएको छ। कृत्रिम गर्भाधान सेवा प्रत्येक वडासम्म विस्तार गरिने तथा पशु स्वास्थ्य शिविर नियमित सञ्चालन गरिने नीति छ।

दुग्ध उत्पादन वृद्धि गर्न दुग्ध चिस्यान केन्द्र स्थापना गर्ने र दूध उत्पादनका आधारमा प्रतिलिटर पाँच रूपैयाँसम्म अनुदान दिने कार्यक्रमले दुग्ध किसानलाई प्रत्यक्ष राहत पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

यसका साथै पशु बीमालाई प्रोत्साहन, बहुवर्षीय घाँस खेती, साइलेजमा अनुदान, चरण विकास, प्रत्येक वडामा पशु सेवा प्राविधिक व्यवस्था तथा पशुपन्छीजन्य महामारी नियन्त्रणका लागि द्रुत प्रतिक्रिया टोली गठन गर्ने योजना पनि समेटिएको छ।

रेबिज नियन्त्रणदेखि पूर्णखोप अभियानसम्म

पशु स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि रेबिज नियन्त्रण अभियान सञ्चालन गर्दै कुकुर र बिरालोको निःशुल्क खोप तथा बन्ध्याकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने भएको छ। खोरेत, पीपीआर, एफएमडी लगायतका रोगविरूद्ध नियमित खोप अभियान सञ्चालन गरी नगरभित्रका करिब ९० प्रतिशत पशुधनलाई खोपको पहुँचमा ल्याउने लक्ष्य लिइएको छ।

वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवालाई प्राथमिकता

विदेशबाट फर्किएका युवालाई स्थानीय स्तरमै स्वरोजगार बनाउन पशुपालन अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नीति विशेष आकर्षक देखिन्छ। यसले वैदेशिक अनुभव र सीपलाई स्थानीय उत्पादनसँग जोड्दै रोजगारी सिर्जना गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

पूर्वाधार विकासमा दीर्घकालीन सोच

नगरपालिकाले टुक्रे योजनालाई निरूत्साहित गर्दै दीर्घकालीन प्रतिफल दिने आयोजनालाई मात्र प्राथमिकता दिने नीति लिएको छ । नगर गौरवका सडकलाई कालोपत्रे गर्न प्रदेश र संघीय सरकारसँग सहकार्य गरिने, बाह्रै महिना सञ्चालनयोग्य सडक निर्माणलाई निरन्तरता दिइने तथा नयाँ सडक ट्र्याक खोल्नुअघि प्राविधिक अध्ययन अनिवार्य गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।

यस्तै, स्वच्छ खानेपानी, सरसफाइ, पारदर्शी खरिद प्रक्रिया, वार्षिक कार्यतालिका कार्यान्वयन र यातायात गुरूयोजनालाई प्रभावकारी रूपमा लागू गर्ने प्रतिबद्धता पनि जनाइएको छ।

कार्यान्वयनले नै निर्धारण गर्ने सफलता

नीति तथा कार्यक्रमले कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार विकासलाई सन्तुलित रूपमा अघि बढाउने महत्वाकांक्षी लक्ष्य राखेको छ। विशेषगरी आदिकवि भानुभक्त आचार्यको जन्मस्थललाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रवर्द्धन गर्दै पर्यटन विकास गर्ने सोच र कृषिलाई बजारसँग जोड्ने रणनीति उल्लेखनीय छन् ।

तर यी योजनाको वास्तविक सफलता बजेट व्यवस्थापन, प्रभावकारी कार्यान्वयन, प्राविधिक जनशक्ति, बजार पहुँच र स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागितामा निर्भर रहनेछ। यदि घोषणाअनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयन हुन सके भानु नगरपालिका साहित्यिक पहिचानसँगै कृषि र पर्यटनमा आधारित समृद्ध स्थानीय अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण फड्को मार्न सफल हुन सक्छ ।

---

facebook twitter

Khagendra Sangroula
x.com/belakoboli

रवि सर पाँचै वर्ष बालेन प्रम भनिरहन्छन्, किन? किनकि बीचमा केही गडबडी हुनु छ ।
रवि सर रास्वपामा गुटबन्दी निषेध छ भनिरहन्छन्, किन? किनकि गुटबन्दी फस्टाइरहेछ। रवि सर रास्वपामा विभाजन छैन भनिरहन्छन्, किन? किनकि विभाजन तीव्र गतिमा हुँदो छ ।
खास कुरो यो हो है मान्यजन!

Manavi Paudel
x.com/ManaviPaudel

समुद्रको गहिराइ नाप्न समुद्रमै हाम फाल्नुपर्छ। त्यसैगरी कुनै पनि राजनीतिक दलको वास्तविक क्षमता, नीति र कार्यशैलीको मूल्याङ्कन गर्ने अवसर पनि उसलाई जिम्मेवारी दिएर मात्र सम्भव हुन्छ। त्यसैले रास्वपाले आगामी निर्वाचनमा प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बलियो जनमत, सम्भव भएसम्म दुई तिहाइ बहुमत हासिल गरोस्। जनताले दिएको विश्वासलाई आधार बनाएर प्रदेशसभा खारेजी, राष्ट्रियसभाको पुनर्गठन तथा राज्य संरचनालाई अझ प्रभावकारी, उत्तरदायी र खर्चिलोपन घटाउने विषयमा स्पष्ट एजेन्डासहित अगाडि बढोस्।
बहस, परीक्षण र परिणामका आधारमा मात्र कुन नीति सही र कुन गलत हो भन्ने निष्कर्षमा पुग्न सकिन्छ। लोकतन्त्रमा जनताको मत नै अन्तिम निर्णायक शक्ति हो, र त्यसको सम्मान गर्दै परिवर्तनका एजेन्डालाई व्यवहारमा उतार्ने अवसर सबैले पाउनुपर्छ।

तीन महिनामा एक लाख ८१ हजार नयाँ मतदाता थपिए

रासस/काठमाडौं

स्थानीय तह निर्वाचनको पूर्वतयारी थालेको निर्वाचन आयोगले बितेका तीन महिनामा एक लाख ८१ हजार ३६७नयाँ मतदाता थपिएका बताएको छ । पछिल्लो प्रतिनिधिसभा निर्वाचनपछि ती मतदाता थपिएका हुन् ।

उक्त निर्वाचनपछि १८ हजार छ सय २२ वटा मतदाता नामावली अद्यावधिकका लागि निवेदन प्राप्त भएको आयोगका प्रवक्ता नारायणप्रसाद भट्टराईले जानकारी दिनुभयो । गत प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा एक करोड ८९ लाख तीन हजार ६८९ मतदाता कायम थिए ।

आयोगले आगामी स्थानीय तहको निर्वाचनको तयारीका लागि मतदाता नामावली अद्यावधिक, मतदान स्थल तथा मतदान केन्द्र पुनरवलोकनलगायत कार्य सञ्चालन गरिरहेको उहाँले बताउनुभयो ।

स्थानीय तह निर्वाचनको तयारी सम्बन्धमा यही असार ४ गतेको राष्ट्रियसभाको राष्ट्रिय समावेशीकरणको संघीयता सबलीकरण तथा राष्ट्रिय सरोकार समितिको बैठकमा आयोगका पदाधिकारीसँग छलफल भएको थियो ।

निर्वाचन हुने निर्धारित मितिभन्दा कम्तीमा छ महिना अगावै निर्वाचन घोषणा, समयमा आवश्यक बजेट उपलब्ध गराउने, आयोग तथा मातहतका निकायका रिक्त पद पूर्ति, मतदाता नामावली व्यवस्थापन प्रणाली स्तरोन्नति, आधुनिक उपकरणबाट मतपत्र छाप्ने तथा गलत सूचना प्रवाह हुन नदिन प्रभावकारी संयन्त्र विकास विषयमा सुझावहरु प्रस्तुत भएका थिए ।

छाडा पशु-चौपायाको संरक्षण गरौं

छाडा पशु-चौपायाका कारणले:

- सडक दुर्घटनाको सम्भावना बढ्छ,
- बाली तथा बोटबिरुवामा क्षति पुग्छ,
- मानिस र पशु दुबैको जीवन जोखिममा पर्छ,
- जथाभावी फोहोरमैला विसर्जन हुँदा रोग फैलिन सक्छ,

त्यसैले,

- पशु-चौपायालाई घरमा व्यवस्थित तरिकाले राखौं,
- चरन क्षेत्रको व्यवस्थापन गरौं,
- सडकछेउमा पशु-चौपाया नछाडौं/छाड्न नदिऔं,
- छाडा पशु-चौपायाको नियन्त्रण गरौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

भञ्ज्याङ पब्लिकेशन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित **भञ्ज्याङ राष्ट्रिय दैनिक** पत्रिकाको लागि **सम्पादक** : नारायण खड्का ।
कार्यालय : ब्यास-२, दमौली, तनहुँ । **फोन:** ०६५-५६३९०७, E-mail:- bhanjyangdml@gmail.com, Web : www.bhanjyangnews.com **मुद्रण** :- विज्ञान प्रिन्टर्स दमौली, फोन : ०६५-५६०१२४